

Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

5. évfolyam

Matematika

Témakör: Halmazok; Matematikai logika, kombinatorika

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol
- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Fogalmak: Halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, egyesítés, közös rész, számegyenes, „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőség, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz.

Témakör: Számтан, algebra

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;

Alapműveletek természetes számokkal

- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;

Egész számok; alapműveletek egész számokkal

- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok

- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.
- ***Alapműveletek közönséges törtekkel***
- elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat
- ***Alapműveletek tizedes törtekkel***
- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- megoldását ellenőrzi.

Arányosság

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;

- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Fogalmak: Tízes számrendszer, helyi érték, alaki érték, számegyenes, összeadandók, az összeg tagjai, kibővíthető, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados, maradék. Kerekítés, becslés, ellenőrzés. ellentett. Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. Közös törtszám, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, közös nevező, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes véges és végtelen szakaszos tizedes tört, kerekítés, hosszúság, űrtartalom, idő szabványmértékegységei, becslés, ellenőrzés.

Témakör: A függvények, az analízis elemei

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.
- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.

Fogalmak: Sorozat, számsorozat, szabály, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.

Témakör: Geometria

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.
- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalai szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol.
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglalap, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma.

Fogalmak: Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság, szögfajták. Távolság, szakaszfelező merőleges, szögfelező. Síkidom, sokszög, kör, test, csúcs, él, lap, szög, gömb. Szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei. Kerület, terület, felszín, testek hálója, térfogat.

Témakör: Leíró statisztika

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezzi valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;

Fogalmak: Adat, diagram, átlag, valószínűségi kísérlet, biztos esemény, lehetetlen esemény.

Magyar nyelv

Témakör: A kommunikáció alapjai

Tanulási eredmények:

- a kommunikáció nem nyelvi jeleinek **megismerése, alkalmazása** és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben,
- aktív **részvétel** különböző kommunikációs helyzetekben,
- a jelek **felismerése, elkülönítése, csoportosítása,**
- a kommunikáció tényezőinek **megismerése,**
- a kommunikáció nem nyelvi jeleinek **felismerése, alkalmazása.**

Fogalmak: természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna.

Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség

Fejlesztési feladatok, ismeretek:

- Az alapvető helyesírási **szabályok megismerése** (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
- A megismert helyesírási esetek **felismerése** írott szövegekben, és tudatos **alkalmazása** a szövegalkotásban.

Fogalmak: hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondataalkotás, határozóragok megfelelő használata.

Témakör: Állandósult szókapcsolatok

Fejlesztési feladatok, ismeretek:

- A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal.

Tanulási eredmények:

- nyelvhelyességi szabályok **alkalmazása,**
- az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások **értelmezése.**

Fogalmak: állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák.

Témakör: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

Tanulási eredmények:

- a szavak szerkezetének **felismerése,**
- a főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) **felismerése,**

- az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) **felismerése**-

Fogalmak: beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó.

Témakör: Hangalak és jelentés

Tanulási eredmények:

- a hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a **felismerése**,
- az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, **felismerése**.

Fogalmak: egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező.

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

Tanulási eredmények:

- a szövegtípusok jellemzőinek **felismerése, alkalmazása**.

Fogalmak: elbeszélés, leírás, levél, elektronikus levél, könyvismertető.

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Tanulási eredmények:

- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken.

Fogalmak: könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, könyvismertetés.

Irodalom

Témakör: Család, otthon, nemzet – kisepikai (**mese, monda, mítosz**) és lírai alkotások

Tanulási eredmények:

- a tanuló ismert műfajú műveket **olvas, értelmez, átismétel, felidéz**;
- tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak, illetve egy-egy mű variánsainak létezését, a **népmese és a műmese fogalmát**;
- tudatosítja a valóság és mese (fikció) különbségét; egy-egy feldolgozás verses és prózai formáját;
- **alkalmazni** tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat;
- tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban;
- megismeri egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását;
- azonosítja a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot;
- az irodalmi művek segítségével is megfigyeli az emberi kapcsolatok sokféleségét;
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel.

Fogalmak: népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én.

Témakör: Petőfi Sándor: János vitéz

Tanulási eredmények:

- a tanuló **ismeri** az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő);
- **elemzi és minősíti** ezeket a viszonyokat, szempontokat a *János vitéz* részletes feldolgozása során;
- **jellemzi** a mű szereplőit;
- **megismeri** a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény);
- **felismeri** a versritmust;
- képes **önálló szövegalkotási** feladatok megoldására (különböző közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- **képes** saját véleményének megfogalmazására;
- poétikai eszközök **felismerése**.

Fogalmak: verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét.

Témakör: Szülőföld, táj

Tanulási eredmények:

- a tanuló **megfigyeli** a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit;
- **megismeri** egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását;
- **azonosítja** a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot;
- Petőfi Sándor: *Az Alföld* (**elemzés** és memoriter is);
- **érzékeli** a szövegek műfaji különbségét.

Fogalmak: hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás.

Témakör: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Tanulási eredmények:

- a tanuló **megismerkedik** a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel;
- **előzetesen felkészül** a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);
- **képes** szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. levél, elbeszélés, kreatív írás;
- képes szövegrészlet **megtanulására**, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játéokra.

Fogalmak: Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő.

Témakör: Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése

Fejlesztési feladatok, ismeretek:

- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és **egy-egy szövegrészletek részletes megfigyelése,**
- a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás,
- a **cselekmény** főbb fordulópontjainak felismerése,
- egyes szereplők jellemzése,
- főbb **helyszínek, térbeli viszonyok** azonosítása,
- a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.

Angol nyelv

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti témakörben megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti témakörben létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a személyes és környezeti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Témakör: Public matters

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a közéleti témakörben megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a közéleti témakörben létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a közéleti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Témakör: Topics concerning classroom activities

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Témakör: Cross-curricular topics and activities

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Témakör: English and language learning

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Témakör: Intercultural topics

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait,
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Témakör: Current topics

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Témakör: Entertainment and playful learning

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Témakör: Gaining and sharing knowledge

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

<u>Nyelvi szerkezetek, szókincs</u>	<u>Nyelvi készségek, funkciók</u>
<p>I.</p> <ul style="list-style-type: none"> - to be múlt idejű alakjai; kérdő, tagadó alakok, rövid válaszok - melléknevek - személyes adatok: név, életkor, cím - országok nevei, nemzetiségek 	<ul style="list-style-type: none"> - tárgyak azonosítása - személyes információk kérése adása - képeslapok írása - javaslattétel
<p>II.</p> <ul style="list-style-type: none"> - főnevek többes száma - számok 20-100, kitekintés at ezres számkörbe. - sorszámnevek: 1-20. - család, barátok, lakás leírása - iskola, tantárgyak 	<ul style="list-style-type: none"> - leírás készítése tárgyról, emberről - vásárlás - lakás leírása, lakcím - személyes információk - órarend - betűzés
<p>III.</p> <ul style="list-style-type: none"> - előljárósók: opposite, between, next to, in front of, bfhind - must segédige - környék, épületek a városban 	<ul style="list-style-type: none"> - földrajzi hely bemutatása - programjavaslatok - kifogások - szükségesség kifejezése
<p>IV.</p> <ul style="list-style-type: none"> - What's the time? - half past, quarter to, part - Present Simple; do, does segédige kérdésben tagadásban - Prast Simple; did segédige - Napirend - Foglalkozások, munkahelyek - Will segédige 	<ul style="list-style-type: none"> - az idő kifejezése - napi tevékenység kifejezése - érdeklődés más időtöltése felől

Tanulási eredmények:

- Tudjon bemutatkozni, családjá tagjait bemutatni.
- Lakásukat (házukat) tudja alapszinten bemutatni.
- Tudjon tárgyakat azonosítani, megnevezni a témakörökben előfordultak szerint.
- Tudjon köszönni tegező és udvarias formában, jókívánságokat kifejezni, búcsúzni.
- Tudjon információt kérni, adni.
- Legyen képes képeslapírásra.
- Ismerje a tantárgyak neveit, tudja órarendjét leírni.
- Ismerje az angol betűket, tudjon betűzni.
- Tudja a lakhelyét leírni.
- Ismerje az órát, időpontokat legyen képes megnevezni, napirendjét ismertetni.
- Szeretetét, akaratát tudja kifejezni.
- Tudjon érdeklődni valakinek az időtöltése, hobbjá felől.
- Ismerje az utasításokat.

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

- Digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkoss szöveget szóban és írásban;
- Digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytasson célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- Digitális eszközökön és csatornákon keresztül is értse meg az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- Alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.

Digitális kultúra

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Tanulási eredmények:

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- csoporttevékenységben való részvétel.

Fogalmak: algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás.

Témakör: Online kommunikáció

Tanulási eredmények:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás
- etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében.

Fogalmak: online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

Témakör: Robotika

Tanulási eredmények:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Fogalmak: robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés.

Témakör: Szövegszerkesztés

Tanulási eredmények:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fogalmak: szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai.

Témakör: Bemutatókészítés

Tanulási eredmények:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;

Fogalmak: prezentáció, áttűnés, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása.

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Tanulási eredmények:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.
- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;

Fogalmak: rajz, rastergrafika létrehozása, rastergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Tanulási eredmények:

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.
- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;

Fogalmak: e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség.

Témakör: A digitális eszközök használata

Tanulási eredmények:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;

Fogalmak: adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés.

Ének-zene

Témakör: Zeneművek/ Énekes anyag

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből – 5. osztály

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen; Aki dudás; Árpá is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Erdő,

erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Régi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai:

J. S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (oroszládal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra:

Báránkámom csengő szől; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl, vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének,

Tanulási eredmények:

- 5. osztályban 26 dal megismerése,
- a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése,
- a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése,
- a Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése.

Fogalmak: a cappella; kamaraének – társas-ének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Zenehallgatási anyag

Dunántúli ugrós táncok

Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar

Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél;

Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar

J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)

W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló

Johannes Brahms: V. magyar tánc

Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós

Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

John Williams: Csillagok háborúja – induló

Tanulási eredmények:

- a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete,
- a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős),
- a karmester és a karvezető különböző szerepének megértése,
- a madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében.

Fogalmak: Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus).

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés

Tanulási eredmények:

- a tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket,
- érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.

Fogalmak: kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem.

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Tanulási eredmények:

- tiszta kvint, tiszta kvart, tiszta oktáv,
- kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund,
- dúr és moll hangzás,
- módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.

Fogalmak: hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek.

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás

Tanulási eredmények:

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása,
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása,
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása,
- a módosított hangok grafikai képe és írása,
- az abszolút hangnevek,
- C-dúr, a-moll.

Fogalmak: tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

Etika

Témakör: Éntudat-Önismeret

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;

Fogalmak: önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép

Témakör: Család-Helyem a családban

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;

- azonosítja saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust.

Fogalmak: támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás.

Témakör: Társas tudatosság, társas kapcsolatok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására.

Fogalmak: rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus.

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről.

Fogalmak: csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép.

Témakör: A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;

Fogalmak: természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékoság, mértékletesség, felelősségvállalás.

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket.

Fogalmak: világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret

